

Fővárosi Ítéltábla
2.Kf.27.023/2012/6.szám

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Sz. B. G. ügyvéd által képviselt Quantum Invest Zrt. (Budapest) felperesnek a dr. László Ildikó Katalin ügyvéd (1245 Budapest, 5. Pf: 1036.) által képviselt Gazdasági Versenyhivatal (Budapest, hivatkozási szám: Vj/065-040/2010.) alperes ellen versenyügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében a Fővárosi Bíróság 2011. évi október hó 19. napján kelt 2.K.30.079/2011/8. számú ítélete ellen a felperes által 10. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán az alulírott helyen 2012. évi május hó 16. napján megtartott nyilvános tárgyalás alapján meghozta a következő

ÍTÉLETET:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest arra, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 30.000 (azaz harmincezer) forint másodfokú perköltséget, valamint az államnak - az illetékügyekben eljáró hatóság külön felhívására - 282.000 (azaz kettőszáznyolcvankettőezer) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

INDOKOLÁS

Az alperes annak vizsgálatára indított versenyfelügyeleti eljárást, hogy a felperes a fogyasztói csoportok lényeges tulajdonságairól a kereskedelmi kommunikációiban adott tájékoztatásaival megsértette-e a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Fttv.) rendelkezéseit.

Az alperes vizsgálata eredményeként a 2010. december 2. napján kelt Vj/065-040/2010. számú határozatában megállapította, hogy a felperes a 2010. június 16. és

2010. szeptember 22. között a fogyasztói csoportokkal kapcsolatos, nyomtatott sajtóban megjelent reklámokkal fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot folytatott. E magatartásával az Fttv. 3.§-ának (3) bekezdésére, 6.§-ának (1) bekezdésére tekintettel megsértette az Fttv. 3.§-ának (1) bekezdését. Ezért a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 77.§-ának (1) bekezdés f) pontja szerint a jogsértő magatartás tovább folytatását megtiltotta és a Tpv. 78.§-ának (1) és (3) bekezdése alapján a felperest 4.700.000 forint bírság megfizetésére kötelezte. Indokolása szerint a reklámokkal megcélzott, jellemzően pénzügyi gondjaikra megoldást kereső fogyasztók számára a nyomtatott sajtóban megjelentetett kommunikációkból nem volt felismerhető, hogy a kívánt dolog előtörlesztés vállalásával, szerencsével, esetleg 20 év elteltével (kamat nélküli előtakarékossággal) egyfajta belső hitelezés útján válhat elérhetővé. Az egyes reklámokban az „1 évtől akár 20 évig” kifejezés megtévesztő volt, hiszen ez úgy volt értelmezendő, hogy a havonta fizetendő összeg futamideje tart eddig, ugyanakkor nem volt felismerhető, hogy a vásárlási jog lehetősége a többi csoporttag magatartásától függ. A reklámok jogsértő jellegének a megszüntetésére nem alkalmas a „hitelközvetítés és a vásárlói csoport szervezése” kifejezés szerepeltetése, hiszen abból sem válik ismertté a fogyasztók előtt a reklámozott szolgáltatás tényleges természete. A reklámok összehatásai eredményeként a fogyasztó arra a következtetésre juthatott, hogy a felperes által kínált lehetőség igénybevétele esetén akár kamatmentesen, kezelési költség nélkül azonnal megkaphatja a kért összeget. Fel sem merülhetett a fogyasztóban, hogy a kívánt összeghez sorsolás útján, vagy előtörlesztés vállalással, esetleg 5, 10, 20 év elteltével juthat csak hozzá. A felperes a reklámokban a sajátos „belső hitelezés” konkrét megvalósulásával kapcsolatban álló szerencseelem létre semmilyen formában sem utalt.

Az alperes a Tpv. 78.§-ának (3) bekezdése szerinti szempontok mérlegelése mellett a jogsértő kommunikációs eszközök alkalmazása kapcsán felmerült költségek, a fogyasztói csoportok szervezése révén elért ismert bevétel alapján, és a szankcionálás preventív céljára is figyelemmel a kiszabható legmagasabb összeghez közeli mértékben határozta meg a bírságot. Súlyosító körülményként értékelte a jogsértő magatartás felróhatóságát; annak több hónapot felölelő időtartamát; a reklámtevékenység kiterjedtségét és nagyfokú intenzitását; a megcélzott és elért, részben az átlagosnál sérülékenyebb fogyasztói kört; a szolgáltatás bizalmi jellegét és azt, hogy a fogyasztó számára hosszútávú jogviszonyt eredményez a fogyasztói csoportba történő belépés, ezért a kereskedelmi gyakorlat hatása időben elhúzódott. Enyhítő körülményként vette figyelembe, hogy a fogyasztók a szerződés megkötéséig további információkhoz juthatnak a fogyasztói csoport működésével kapcsolatban, bár a tájékoztatási folyamat egésze sem problémamentes, tekintettel a felmondott szerződések és a nem fizető ügyfelek arányára. Rögzítette, hogy miért nem tudta figyelembe venni enyhítő körülményként a felperes által a versenyfelügyeleti eljárásban előadottakat (a fogyasztói csoportok szervezése nem a fő tevékenysége, vállalta módosítani hirdetéseit a Gazdasági Versenyhivatal elvárásainak megfelelően).

A felperes keresetében az alperesi határozat hatályon kívül helyezését kérte, mert álláspontja szerint kereskedelmi kommunikációja megfelelt a jogszabályi kritériumoknak. Reklámjai nem voltak megtévesztésre alkalmasak, mindig pontos,

igaz és valóságos információkat nyújtott szolgáltatásáról, a konstrukció egyediségéről. Sérelmezte, hogy a versenyhatóság döntésében rögzítette a kifogásolt reklámok tartalmát, és azok megjelenésének idejét, körülményeit részletesen taglalta, azonban csak szűkszavú és az üzleti életben szokásos reklámozási magatartás többségével összeegyeztethetetlen útmutatást adott az általa helyesnek vélt kommunikációs gyakorlatról, ami azonban a piacon és az üzleti életben megszokott és elterjedt reklámozási magatartás többségével összeegyeztethetetlen, mert azt jelentené, hogy valamely termék reklámozásánál kifejezetten a negatív tulajdonságokat kellene kiemelni. A reklámok célja azonban ezzel szemben éppen az, hogy a gyártó vagy a szolgáltató eladja a terméket, ne pedig elriassa a fogyasztót annak megvásárlásától. Az ügyfelek a szerződéskötést megelőzően - az általános szerződési feltételek megismerhetőségét is figyelembevéve - teljes körű tájékoztatást kaptak. Vitatta a bíróság összességét, mert a Versenyhivatal más hasonló tevékenységet folytató vállalkozásokkal szemben enyhébb jogkövetkezményt alkalmazott. Kifogásolta továbbá azt is, hogy az alperes nem vette figyelembe, miszerint nem csak a fogyasztói csoport szervezéséből eredő bevétele volt, amivel pedig csak 2010. június óta foglalkozik; ennek ellenére a teljes árbevétel alapján határozta meg a bíróság összegét.

Az alperes a határozatában foglaltak fenntartása mellett a kereset elutasítását kérte. Hangsúlyozta, hogy a korábbi hasonló tárgyú ügyekben született, a fogyasztói csoportokat szervező, működtető vállalkozások számára is megismerhető döntéseiben egyértelműen, világosan megfogalmazódtak az elvárásai. Ezek a felperesi kommunikációkban nem teljesültek, mert a fogyasztó a reklámok elolvasásakor az azokban használt kifejezéseknek a mindennapi életben elfogadott általános jelentése alapján, és a reklám összehatása eredményeként arra a következtetésre juthatott, hogy a szolgáltatás igénybevétele esetén azonnal hozzájuthat az általa igényelt összeghez, melyet havonkénti törlesztéssel fizet vissza. Fel sem merülhetett a fogyasztóban, hogy a kívánt dologhoz sorsolás útján, vagy előtörlesztés vállalással (a szerencseelem által befolyásoltan), esetleg 5-15 év elteltével juthat hozzá, s ahhoz a tagok befizetéseire (egyfajta belső hitelezésre) van szükség. A felperesi érvelés elfogadása azt jelentené, hogy a reklámban bármit lehetne állítani, amennyiben utána egyéb úton (pl. telefonos, személyes megbeszélés során) biztosított a lehetőség a fogyasztónak valamennyi információ megismerésére. Egyébként a bíróság meghatározása során a megismerés későbbi lehetőségét enyhítő körülményként értékelte. Határozata 34. pontjában megjelölte, hogy mely körülményeket mérlegelte; a 2009. évi árbevétel a kiszabható bíróság maximuma szempontjából került értékelésre. Nem bírnak relevanciával a más vállalkozásokkal szemben meghatározott bíróság összegek.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította. Megállapította, hogy az alperes a tényállást feltárta, a felperesi reklámok tartalmának a szolgáltatás speciális jellemzőivel történt egybevetése alapján fogalmazta meg kifogásait, amelyek a felperes versenyjogi felelősségét megalapozzák. A felperesnek a nyomtatott sajtóban közzétett tájékoztatásai nem nyújtottak pontos és hiteles információt az általa kínált szolgáltatásról, mert annak valós jellegének a megjelenítésére nem voltak alkalmasak. A döntési folyamat kezdetén a releváns ismérvek (belső hitelezés, szerencseelem, vásárlási jog megszerzésének előre nem látható ideje) a felperesi kommunikációkból nem derültek ki, ezért azok külön-külön és összehatásukban is alkalmasak voltak a bankintézetektől hitelt szerezni nem tudó - e vonatkozásban kiszolgáltatót

fogyasztók megtévesztésére. Nem vitatható, hogy az is jogsértő, ha a reklámozott szolgáltatás kifejezett negatív tulajdonságait nem közli a vállalkozás, különösen, ha a kitüntetett formában szerepeltetett előnyös tulajdonság, a nem közölt hátrányos jellemzők ismeretében, az Fttv. 6.§ (1) bekezdését sértő módon relevánsán megtéveszti a fogyasztót. Helyesen járt el az alperes, amikor a bíróság kiszabása körében értékelte az általános szerződési feltételek fogyasztó általi megismerhetőségének lehetőségét és nem a jogsértés hiányaként. Megállapította, hogy az alperes a bíróság kiszabása során figyelembe vett enyhítő és súlyosító körülményeket a feltárt tényekkel összhangban okszerűen, súlyuknak megfelelően értékelte és nem találta megalapozottnak a bíróság összegével összefüggésben megfogalmazott felperesi kifogásokat. Utalt arra, hogy a Tpv. 78.§-ának (1) bekezdése szerinti legmagasabb összegű bíróság attól függetlenül kiszabható, hogy a vállalkozásnak van-e a konkrét versenyfelügyeleti eljárásban nem vizsgált más, egyéb tevékenységi köre.

A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet kereseti kérelmének megfelelő megváltoztatását, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság újabb tárgyalásra és újabb határozat hozatalára való utasítását kérte. Teljes körűen megismételte az elsőfokú eljárásban kifejtett jogi álláspontját azzal, hogy az elsőfokú bíróság kifejtett érveit nem megfelelően értékelte, és tévesen jutott arra a következtetésre, hogy az alperes döntése a jogsértés és a szankció körében is megalapozott és törvényes. Hangsúlyozta, hogy az alperes nem tárta fel kellőképpen a tényállást, és a határozatából nem tűnik ki a mérlegelés okszerűsége sem, ami ellentétes a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 339/B.§-ában rögzítettekkel.

Az alperes az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte; fenntartotta az elsőfokú eljárásban tett nyilatkozatát azzal, hogy a felperes fellebbezésében lényegében a kereseti kérelmében előadottakat ismételte meg. A felperes minden konkrétumot nélkülözve csak állította, hogy mérlegelése nem felelt meg a jogszabályi (Pp. 339/B.§) követelményeknek.

A felperes fellebbezése nem alapos.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253.§-ának (3) bekezdése szerint eljárva, a felperesi fellebbezés és az alperesi ellenkérelem korlátai között bírálta felül. Ennek eredményeként megállapította, hogy az elsőfokú bíróságnak a Pp. 206.§-ában foglaltaknak megfelelő, a rendelkezésre álló peradatokból levont jogi következtetései minden tekintetben helytállóak és okszerűek; döntésével és annak indokolásával a másodfokú bíróság maradéktalanul egyetértett.

A felperes fellebbezésében az elsőfokú eljárásban már előadottakat ismételte meg és az elsőfokú bíróság részéről teljeskörűen értékelteken túl nem adott elő semmilyen olyan új tény, körülményt, továbbá olyan javára értékelhető okfejtést, ami az elsőfokú bíróság minden tekintetben jogszerű ítéletének a megváltoztatásával, avagy hatályon kívül helyezésével a fellebbezése kedvező elbírálását eredményezné.

Mindezek miatt a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 254.§-ának (3) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét helyes indokainál fogva helybenhagyta.

A fellebbezésben írtakra figyelemmel a következőket emeli ki az ítéletábla. Az elsőfokú bíróság a döntése alapjául szolgáló tényállást helyesen rögzítette, a jogsértés körében a kereseti kérelem érvrendszere mentén eljárva a felperes által sérelmezett tájékoztatások jogsértő elemeinek összevetését elvégezte, és az e körben tett megállapításai okszerűek voltak; a vitatott anyagi és eljárási jogszabályokkal összefüggésben pedig részletesen kifejtette jogi álláspontját. Az ítéletábla egyetértett az elsőfokú bíróságnak a jogsértés körében tett azon végkövetkeztetésével, hogy a felperes tisztességtelen kereskedelmi gyakorlata a vizsgált kommunikációs anyagokkal összefüggésben bizonyított. A nyomtatott sajtóban megjelent reklámok nem tartalmazták a fogyasztói csoportok lényeges és sajátos elemeit, mert a tájékoztatók visszatérően használt pl. a „kamatmentesen”, „kezelési költség nélkül”, „egy évtől akár húsz évig” stb. kifejezések arra utaltak, hogy a felperes segítségével a pénz megszerzése könnyen megoldhatóvá, elérhetővé válik. Ugyanakkor említésre sem került, hogy a felperes által nyújtott szolgáltatás a fogyasztói csoporton belüli elő- és utótörlesztéssel valósul meg, amelynél meghatározó elem a szerencse, mivel nem ismert és nem befolyásolható a csoport többi tagjának előtörlesztési hajlandósága, és nem számítható ki előre, hogy hány havi törlesztőrészlet felajánlása szükséges a fogyasztónak az általa kívánt cél mielőbbi eléréséhez.

Az ítéletábla a hasonló tárgyú jogsértések elbírálása során hozott bírósági döntésekre figyelemmel hangsúlyozza, hogy a fogyasztói csoportok tevékenységét jelentősen befolyásoló tényező a reklámozás, hiszen az ügyfelek a figyelemfelkeltő hirdetések alapján szereznek tudomást a speciális jellegű szolgáltatásról. Amennyiben a reklámozó bármiféle tényközlésbe bocsátkozik, akkor a tájékoztatásának a fogyasztói döntést megalapozó lényeges információkat valóság-hű módon kell tartalmaznia. A fogyasztói csoportok szervezésére irányuló tevékenység reklámjainak a sajátos is vásárlási társulás lényeges elemeire, sajátosságaira is ki kell terjednie, hiszen a reklám akkor felel meg a hiteles és pontos tájékoztatás követelményének, ha abból megismerhető a konstrukció egyedisége. Ezért az előtakarékossági jelleget kiemelve és a fogyasztói igény jövőbeni, de előre meg nem határozható időben történő kielégítését is hangsúlyozva kellett volna a figyelemfelkeltő tájékoztatást közzétenni. A felperesi reklámok címzettjei, az átlagos fogyasztók, továbbá a banki szolgáltatásokban nem részesülő, abból kirekesztett rászoruló fogyasztói kör (bárlistasók, nyugdíjasok, stb.) a kedvezőtlenebb feltételeket is elfogadni kényszerülnek. Ezért alapvetően elvárható követelmény az őket érintő tájékoztatástól, hogy abban a szolgáltatás értelmezéséhez elengedhetetlen adatok közlése teljeskörűen megtörténjen, amely követelménynek a vizsgált reklámok nem feleltek meg. A felperes a Pp. 164.§-ának (1) bekezdésében írtaknak megfelelően nem tudta igazolni, hogy a reklámozás időpontjában az általa nyújtott tájékoztatási gyakorlat alkalmas volt arra, hogy a fogyasztók megtévesztése ne valósuljon meg. Az alperes a fogyasztóknak adott nem megfelelő, hiányos, félreérthető és pontatlan tájékoztatást együttesen értékelte versenyjogsértőnek. Helyesen utalt arra az elsőfokú bíróság, hogy nemcsak a megtévesztő reklám minősül jogsértőnek, hanem az is, ami a fogyasztók döntési szabadságát csökkenti, vagy félreértést eredményezhet. Nem mentesít a jogsértés alól, hogy a szerződés megkötését megelőzően nyújtott tájékoztatás, valamint az általános szerződési feltételek megismerhetősége már tartalmazza mindazokat az elemeket, amelyeket az alperes a reklámokból hiányolt, avagy azok megfogalmazását kifogásolta.

Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a versenytanács mérlegelése a Pp. 339/B.§-ában megfogalmazott követelményeket kielégíti.

A felperes fellebbezésében arra hivatkozott, hogy az alperes a tényállást nem tárta fel, továbbá a mérlegelés okszerűsége döntéséből nem tűnik ki. Elmulasztotta megjelölni, hogy melyek azok a releváns tények, amelyek kimaradtak az alperesi tényfeltárásból, továbbá mely olyan körülményeket hiányol, amelyeknek meghatározó jelentősége lenne a mérlegelés okszerűségének megítélése szempontjából. Mindezek alapján a másodfokú bíróság a tényállás feltáratlansága és a mérlegelés okszerűtlensége körében tett felperesi hivatkozást minden alapot nélkülözőnek találta.

A bíróság összegének meghatározásakor a törvényben meghatározott keretek között kell mérlegelni. A Tpvt. 78.§-ának (1) bekezdése adja meg a bírságkiszabás jogi alapját és a bírság felső keretét. A határozatnak a Tpvt. 78.§-ának (3) bekezdésében foglaltaknak kell megfelelnie. A bírságösszeg megállapításánál nem a bírság maximum értéke volt a kiindulási alap, hanem a jogsértő kommunikációs eszközök alkalmazása kapcsán felmerült költségek, és a fogyasztói csoportok szervezése révén elért ismert bevétel. Az alperes más ügyekben hozott döntései a bíróságot nem kötik, ezért a felperes által e körben kifejtettek relevanciával nem bírnak, hisz a vállalkozás által elért nettó árbevételnek ott van jelentősége, hogy annak 10%-át a kiszabott bírság összege nem haladhatja meg. A perbeli esetben a bírságösszeg a felperes 2009. évi nettó árbevételére figyelemmel a Tpvt. 78.§-ának (1) bekezdése szerinti maximum értéktől elmaradt. A jelen per tárgya az alperesi határozat jogszerűsége volt, és a bírságkiszabás körében a versenyhatóság a Tpvt. 78.§-ában írtak helyes alkalmazásával járt el: határozata 34. pontjában felsorolta mindazokat a súlyosító és enyhítő körülményeket, amelyeket mérlegelése során számba vett. Ezzel szemben a felperes a fellebbezésében nem hivatkozott olyan további (és értékelhető) enyhítő körülményre, amit a javára figyelembe lehetett volna venni.

A sikertelenül fellebbező felperes a Pp. 78.§-ának (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperes másodfokú eljárásban felmerült költségeit és viselni a költségmentességről szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§-ának (2) bekezdése alapján az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény alkalmazandó 39.§-ának (3) bekezdése c) pontja és 46.§-ának (1) bekezdése szerinti mértékű fellebbezési illetéket.

Budapest, 2012. évi május hó 16. napján

Borsainé dr. Tóth Erzsébet sk. a tanács elnöke, dr. Bacsá Andrea sk. előadó bíró, dr. Vítál-Eigner Beáta sk. bíró